

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntö 15.2.2016, LVM/1675/03/2015

Tietoyhteiskuntakaaren ja ilmoitettuja laitoksia koskevan lain muuttaminen

Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) lausuntoa hallituksen esityksen luonnoksesta, joka koskee tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) ja eräitä tuoteryhmiä koskevien ilmoitettujen laitosten hyväksymis- ja ilmoitusmenettelystä annetun lain muuttamista.

Tukesin lausunto koskee tietoyhteiskuntakaaren muutosta. Tukesilla ei ole lausuttavaa muutoksista, joita on ehdotettu ilmoitettuja laitoksia koskevaan lakiin.

Tukes haluaa lausunnossaan kiinnittää huomiota viranomaisten väliseen toimivallan jakoon radiolaitteiden sähkömagneettista yhteensopivuutta (EMC) koskevien vaatimusten ja sähköturvallisuuden valvonnassa. Tukes katsoo, että viranomaisten keskeisten toimivaltuuksien tulee perustua selkeisiin lakitasoisiin säännöksiin.

Tukesin ja Viestintäviraston välinen toimivallan jako radiolaitteiden valvonnassa

Tukes on sähköturvallisuuslain (410/1996) mukainen valvontaviranomainen, joka valvoo sähkölaitteiden ja -laitteistojen turvallisuutta sekä sähkömagneettista yhteensopivuutta (EMC). Tukes on tietoyhteiskuntakaaren muutosta koskevassa aikaisemmassa lausunnossaan 17.11.2015 tuonut esiin, että jatkossa mm. radiolaitteiden EMC-valvontaan tulee kiinnittää huomiota. Lainsäädännöstä tulisi selvästi ilmetä viranomaisten toimivallan jako (mitkä ovat toimivaltaiset viranomaiset ja mitä vaatimuksia kukin viranomainen valvoo). Tähän on myös työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittänyt huomiota lausunnossaan (19.11.2015, TEM/1856/03.01.08/2015).

Hallituksen esityksen luonnoksessa radiolaitteiden olennaisista vaatimuksista säädetään tietoyhteiskuntakaaren 251 §:ssä. Pykälän mukaan radiolaitteen on täytettävä mm. sähköturvallisuutta koskevat olennaiset vaatimukset (1 momentin 2 kohta) sekä sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset suojavaatimukset (1 momentin 3 kohta). Näistä vaatimuksista säädetään sähköturvallisuuslaissa.

Ehdotetun 303 §:n 3 momentin mukaan Viestintävirasto ei valvo 251 §:n 1 momentissa tarkoitettuja ihmisten ja kotieläinten terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyviä vaatimuksia siltä osin kuin ne on säädetty muun viranomaisen valvottaviksi.

Viestintäviraston toimivallan rajoja koskeva 303.3 § viittaa 251 §:n koko ensimmäiseen momenttiin. 251 §:n 1 momentissa tarkoitetuista sähköturvallisuusvaatimuksista (2 kohta) sekä sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevista vaatimuksista (3 kohta) on säädetty muussa lainsäädännössä kuin tietoyhteiskuntakaareissa ja niiden valvonta on säädetty sähköturvallisuuslain valvontaviranomaiselle. Kuitenkin ainoastaan 251 §:n 1 momentin 1 kohdan sanamuoto koskee ihmisten ja kotieläinten terveyden ja turvallisuuden sekä omaisuuden suojeluun liittyviä vaatimuksia.

Näiden säännösten perusteella jää epäselväksi, miltä osin Viestintävirasto valvoo sähköturvallisuutta ja sähkömagneettista yhteensopivuutta:

- 1) Koska 303 §:n 3 momentti viittaa 251 §:n 1 momenttiin kokonaisuudessaan, koskeeko 303 §:n toimivallan rajoitus sekä radiolaitteiden sähköturvallisuusvaatimuksia että EMC-ominaisuuksia?
- 2) Koska 303 §:n 3 momentin sanamuoto viittaa ihmisten ja kotieläinten terveyteen ja turvallisuuteen (jostain syystä omaisuuden suojelu on jätetty tästä pois), onko 303.3 §:ssä säädetty toimivallan rajoitus tarkoitettu koskemaan ainoastaan 251 §:n 1 momentin 1 kohtaa?
- 3) Miten on tulkittava 251 §:n 1 momentin 1 kohtaa suhteessa 2 ja 3 kohtaan, jotka myöskin liittyvät ihmisten ja kotieläinten terveyden ja turvallisuuden sekä omaisuuden suojeluun?

Tukes haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että 251 § koskee ainoastaan olennaisia vaatimuksia. Tältä osin jää epäselväksi, mikä viranomainen valvoo radiolaitteita koskevia muita kuin olennaisia vaatimuksia.

Sähkömagneettisen yhteensopivuuden valvonta

Tietoyhteiskuntakaaren 3 §:ään ehdotetaan lisättäväksi haitallisen häiriön määritelmä (1 momentin 2 a kohta). Haitallinen häiriö olisi määritelmän mukaan sellainen häiriö, joka vaarantaa radionavigoinnin tai turvallisuusradioviestinnän toiminnan tai joka muutoin vakavasti heikentää sellaista radioviestintää tai radiomääritystä, joka toimii sovellettavien säännösten mukaisesti, tai estää tai toistuvasti keskeyttää tällaisen toiminnan. Määritelmä liittyy siten radiohäiriöihin ja radioviestintään.

Tietoyhteiskuntakaaren 329 §:ssä säädetään Viestintäviraston toimivaltuuksista, jotka koskevat radiohäiriöiden estämistä. Pykälän 1 ja 3 momentissa viitataan haitalliseen häiriöön. Pykälän 2 momentissa viitataan puolestaan häiriöön, jota aiheuttaa radiotaajuuksien suunnitellulle käytölle. Viestintäviraston toimivalta koskee siten häiriöitä kahden radiokomponentin välillä. Viestintävirastolla ei ole toimivaltaa niissä tilanteissa, jolloin radiolaitte häiritsee sähkölaitetta tai sähkölaite radiolaitetta taikka jos kysymys on turvallisuudesta.

Tukes haluaa kiinnittää huomiota siihen, että Viestintäviraston ja Tukesin välinen toimivallanjako radiolaitteiden sähköturvallisuuden ja sähkömagneettisen yhteensopivuuden valvonnassa jää edellä mainittujen tietoyhteiskuntakaaren säännösten nojalla epäselväksi. Lain 303 §:n 3 momentin viittaussäännöksen nojalla jää epäselväksi, miltä osin Tukes valvoo radiolaitteiden sähköturvallisuutta. Lisäksi Viestintävirastolla on tietoyhteiskuntakaaren nojalla mahdollisuus puuttua tiettyihin radiohäiriöihin,

mutta ne koskevat vain radioviestintää ja radiomääritystä, joten Viestintäviraston toimivalta ei kata radiolaitteiden EMC-häiriöiden valvontaa.

Tukesin ehdotus

Tukesilla tulisi olla selkeä toimivalta radiolaitteiden sähköturvallisuuden sekä EMC-ominaisuuksien valvonnassa silloin, kun radiolaitteista voi aiheutua vaaraa hengelle, terveydelle tai omaisuudelle taikka haitallista häiriötä.

Tukes esittää, että tietoyhteiskuntakaareen lisättäisiin oma pykälänsä toimivaltaisista viranomaisista. Pykälässä määriteltäisiin Viestintäviraston ja Tukesin toimivalta radiolaitteiden sähköturvallisuuden sekä sähkömagneettisen yhteensopivuuden valvonnassa. Tukesin toimivaltaan kuuluisi sähköturvallisuuslain nojalla radiolaitteiden sähköturvallisuuden valvonta kokonaisuudessaan sekä radiolaitteiden sähkömagneettisen yhteensopivuuden valvonta siltä osin, kuin siitä ei säädetä tietoyhteiskuntakaareissa.

Lopuksi

Hallituksen esitysluonnoksen sivulla 59 todetaan 318 §:n perusteluissa, että on oleellisen tärkeää, että jollain kansallisella viranomaisella on riittävät toimivaltuudet puuttua epäkohtiin. Luonnoksessa todetaan, että tämä edellyttää viranomaisten välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa. Myös Tukes katsoo, että viranomaisten välinen yhteistyö ja tietojenvaihto on tehokkaan valvonnan edellytys. Viranomaisten toimivallan tulee kuitenkin perustua selkeästi lakiin, jolloin velvoittavien päätösten teossa voidaan nojautua yksiselitteisiin pykäliin. Oikeusturvan, hengen ja terveyden suojan sekä elinkeinonvapauden kannalta oleellisen tärkeät seikat eivät saisi perustua pääasiassa viranomaisten väliseen yhteistyöhön. Yhteistyössä voidaan jatkossa ratkaista sellaiset mahdolliset tilanteet, jotka eivät suoraan näytä kuuluvan minkään yksiselitteisen toimivaltasäännöksen soveltamisalaan.

Lisätietoja lausunnosta antavat

Hanna Mustonen
Johtava asiantuntija (sähkötuotteet)
puh. 029 5052 569

Sanna-Mari Karjalainen
Johtava asiantuntija (oikeudelliset palvelut)
puh. 029 5052 513

Pääjohtaja

Kimmo Peltonen

Johtaja

Juha Karjalainen

Tiedoksi

TEM/TMO

